

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่มีผลต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบก ในส่วนกองบัญชาการกองทัพบก

นิสริน วิชิตะกุล*

ผศ.ดร.จรัญญา ปานเจริญ**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการกองทัพบก 2) เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการกองทัพบก จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการกองทัพบก การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการกองทัพบก จำนวน 400 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าร้อยละ และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ Chi-Square Test

ผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีการวางแผนภาษีมากที่สุด 2 ด้าน คือ วางแผนภาษีโดยการคำนวณภาษีส่วหน้า และการแจ้งรายการลดหย่อนภาษี และการวางแผนภาษีโดยการแยกยื่นภาษีหรือยื่นรวม (สำหรับผู้สมรส) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการกองทัพบกที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 3 ด้าน มีเพียงด้านเดียวที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย และการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

*นักศึกษาลัทธิบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

**ที่ปรึกษาหลัก

1. บทนำ

การจัดเก็บภาษีอากรมีมาตั้งแต่ก่อนยุคพ่อขุนรามคำแหง ดังปรากฏในศิลาจารึกซึ่งแสดงหลักฐานว่า เมื่อชั่วพ่อขุน เมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลาในนามีข้าว เจ้าเมืองบ่เอาจังกอบในไพร่ลู่ทาง เพื่อนจองวัวไปค้า ชีมาไปขาย ใครจักค้าช้างค้า ใครจักค้าม้าค้า โดยคำว่า จังกอบ นี้เป็นภาษินิตหนึ่ง ที่เก็บจากผู้นำสัตว์และสิ่งของสินค้าไปเพื่อขายในที่ต่าง ๆ หรือหมายถึงภาษีที่เก็บจากสัตว์และสิ่งของที่นำเข้ามาจำหน่าย ซึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีพระราชปรารภว่า เงินภาษีอากรอันเป็นผลประโยชน์ของแผ่นดิน จัดเก็บกันไม่เป็นระเบียบกระจัดกระจายรั่วไหลไปมากมาย ในปี พ.ศ. 2416 จึงได้ตราพระราชบัญญัติสำหรับหอรัษฎากรพิพัฒน์ จุลศักราช 1235 และได้โปรดเกล้าตั้งสำหรับหอรัษฎากรพิพัฒน์ขึ้น เพื่อเป็นสำนักงานกลางสำหรับเก็บเงินผลประโยชน์รายได้ภาษีอากรของแผ่นดินมารวมไว้ในที่แห่งเดียว

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมกรมสรรพากรนอกและกรมสรรพากรในเข้าเป็นกรมเดียวกัน เรียกว่า กรมสรรพากร เป็นที่รวมเงินผลประโยชน์ของแผ่นดิน ในสมัยรัชกาลที่ 7 ภายหลังจากที่คณะราษฎรได้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ในปี พ.ศ. 2475 ได้มีการออกพระราชบัญญัติในการจัดเก็บภาษีขึ้นใหม่ และได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงประมวลรัษฎากรหลายครั้ง โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยครั้งหลังสุดในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลได้เริ่มนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะมาใช้ในการจัดเก็บแทนภาษีการค้า ที่มีปัญหาการจัดเก็บที่ซ้ำซ้อนไม่เป็นธรรม และไม่สนับสนุน ต่อภาคการส่งออกของประเทศ ในขณะเดียวกันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมการให้ หักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (หนังสือที่ระลึกในการเปิดอาคารกรมสรรพากร 2 กันยายน 2540)

ปัจจุบันภาษีอากรเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐบาล ซึ่งจากผลรวมรายได้จัดเก็บของรัฐบาล (Gross) ในปี 2561 ให้ข้อมูลว่ากรมสรรพากรมีจัดเก็บรายได้มากที่สุด เป็นจำนวน 1,915,456 ล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 319,022.02 ล้านบาท ซึ่งเป็นรายได้ที่อยู่ในลำดับที่ 3 ของผลการจัดเก็บรายได้ของกรมสรรพากร

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีทางตรง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือผู้เสียภาษีผลกำไรภาษีไปให้ผู้อื่นได้ยาก ซึ่งผู้มีเงินได้ทุกคนเป็นผู้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องเสียภาษีอากร และตามลักษณะของภาษีอากรที่ดี คือ มีความเป็นธรรม หมายถึงประชาชนควรมีหน้าที่เสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล โดยพิจารณาถึงความสามารถในการเสียภาษีอากรของประชาชนแต่ละคน ประกอบกับการพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนแต่ละคนได้รับ (อ้างอิง หนังสือภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2562)

จากข้อมูลข้างต้น ประชาชนทุกคนที่มีเงินได้พึงประเมินประเภทเงินเดือนอย่างเดียวขั้นต่ำปีละ 120,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (อ้างอิงใน เว็บไซต์กรมสรรพากร / ความรู้เรื่องภาษี/ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา <https://www.rd.go.th/publish/551.0.html>) และ

ในปัจจุบันกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ได้นำระบบจ่ายตรงเงินเดือนมาใช้กับข้าราชการ ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นระบบที่จัดทำขึ้นมาเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลรายการขอเบิกจ่ายเงินในระดับของ ศูนย์ต้นทุน และกิจกรรมหลักในการเบิกจ่าย และลงบัญชีในระบบ GFMS (อ้างอิงใน กรมบัญชีกลางระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้าง http://epayroll.cgd.go.th/CGDREG/CGDWEB/aboutUs.jsp?set_bg=2) และในแต่ละเดือนระบบจ่ายตรงเงินเดือน จะมีการ คำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย ซึ่งปัญหาที่พบคือ ข้าราชการบางราย ไม่ได้ยื่นแบบ แสดงรายการลดหย่อนส่วนตัวในแต่ละปี ดังนั้นระบบจึงคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายของแต่ละเดือน โดยคำนวณจากฐานเงินได้ในแต่ละเดือน ที่ไม่มีรายการลดหย่อน เนื่องจาก ไม่ได้แจ้งไว้ จึงทำให้ถูกหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ณ ที่จ่ายไว้ ทำให้ต้องไปขอคืนภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายไว้ในตอนยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา บางรายไม่ได้ส่งข้อมูล รายการลดหย่อนที่เป็นปัจจุบัน ทำให้ถูกหัก ภาษี ณ ที่จ่ายไว้น้อยเกินไป จึงเป็นภาระที่ต้องยื่น แบบแสดงรายการเสียภาษีตอนสิ้นปี และเสียภาษีเพิ่ม แม้กระทั่งมีบางรายที่ไม่เคยยื่นแบบแสดง รายการเสียภาษี ในสองถึงสามปีที่ผ่านมา เมื่อถูกหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ณ ที่จ่าย ไว้เกิน เนื่องจากไม่ได้แจ้งรายการหักลดหย่อน จึงมีความประสงค์จะขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ถูก หัก ณ ที่จ่ายไว้ ทำให้ถูกกรมสรรพากรเรียกตรวจสอบรายได้ และให้ยื่นแบบแสดงรายการเสีย ภาษีย้อนหลัง ซึ่งมีทั้งค่าเบี้ยปรับ และภาษีที่ต้องชำระ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มี ผลต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการในกองทัพบก เนื่องจากตระหนักถึง หน้าที่ของการเป็นประชาชนที่ดีในฐานะข้าราชการในกองทัพบก ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับเงินเดือน จากงบประมาณแผ่นดิน และมีเงินเดือนที่ไม่มาก

2. วัตถุประสงค์งานวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบกในส่วน กองบัญชาการกองทัพบก

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบก ในส่วนกองบัญชาการกองทัพบกจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

2.3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่มี ต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการ กองทัพบก

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการกองทัพบกที่มีลักษณะทาง ประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน

3.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการกองทัพบก

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 หน่วยงานราชการ สามารถนำผลวิจัยเป็นแนวทางในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อนำไปสู่การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ข้าราชการ

4.2 สำหรับนักวิจัย นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจทั่วไปสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการกองทัพบกที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนกองบัญชาการกองทัพบก

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เน้นเงินได้พึงประเมินประเภทเงินเดือน และหลักเกณฑ์การหักลดหย่อนพื้นฐาน ที่สามารถลดหย่อนได้กับเงินได้พึงประเมินประเภทเงินเดือน ให้เหมาะสมกับเงินได้ของข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการกองทัพบกที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยศึกษาจากนักวิชาการหลายท่าน และยึดแนวคิดการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของ ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม (2553) ซึ่งกล่าวว่าให้ใช้ความรู้ความเข้าใจดังกล่าววางแผนเพื่อให้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นไป โดยถูกต้อง ครบถ้วนและประหยัด

5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา รวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน กันยายน 2562 ถึง พฤศจิกายน 2562

6. ระเบียบวิธีการวิจัย

6.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
  - ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
  - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหักลดหย่อน
  - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย และการคำนวณภาษีเงินได้บุคคล

6.1.2 ตัวแปรตาม คือ การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. การวางแผนภาษีโดยการคำนวณภาษีล่วงหน้า และการแจ้งรายการลดหย่อนภาษี
2. การวางแผนภาษีโดยใช้สิทธิลดหย่อนกลุ่มประกัน
3. การวางแผนภาษีโดยใช้สิทธิลดหย่อนกลุ่มลงทุน
4. การวางแผนภาษีโดยใช้สิทธิลดหย่อนกลุ่มบริจาค
5. การวางแผนภาษีโดยใช้สิทธิลดหย่อนกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจตามมาตรการภาครัฐของแต่ละปี
6. การวางแผนภาษีโดยการแยกยื่นภาษีหรือยื่นรวม (สำหรับผู้สมรสแล้ว)

6.2 การกำหนดขนาดตัวอย่าง เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่ชัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดตัวอย่างโดยใช้วิธีคำนวณตามสูตรของ Cochran (1977) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ทำให้ได้ขนาดตัวอย่างไม่น้อยกว่า 385 ตัวอย่าง เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้มีการกำหนดขนาดตัวอย่างเพิ่มจำนวน 15 คน รวมขนาดของตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมทั้งหมด 41 ข้อ การวางแผนภาษี มีทั้งหมด 6 หัวข้อ ซึ่งทั้งหมดเป็นคำถามปลายปิด และ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ หรือปัญหาที่ท่านพบ

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล และการให้คะแนนแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ค่าทดสอบ Chi-Square

7. ผลการศึกษา

7.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.00 มีระดับชั้นยศสัญญาบัตรมากที่สุด จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00 โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้วจำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 67.75 และมีรายได้ต่อเดือนมากที่สุดจำนวน 30,001-45,000 บาท จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.30

7.2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อยู่ในระดับน้อย

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหักลดหย่อน อยู่ในระดับน้อย
 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ ก ณ ที่จ่าย และการ
 คำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อยู่ในระดับปานกลาง

7.3 การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการศึกษาการวางแผนภาษีทั้งหมด 6 ด้าน ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ตัวอย่างมีการวางแผนภาษีจากการคำนวณการเสียภาษีส่วหน้าเพื่อต้องการทราบยอดภาษีที่ต้องเสียคร่าว ๆ และจะแจ้งรายการลดหย่อนเมื่อมีรายการลดหย่อนเพิ่มขึ้น รวมถึงแจ้งรายการลดหย่อนใหม่ทุกต้นปีให้การเงินหน่วยเพื่อคำนวณและหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ส่วนผู้สมรสแล้วส่วนใหญ่วางแผนภาษีโดยการแยกยื่นภาษี รองลงมาคือ ร้อยละ 43.00 วางแผนภาษีโดยการทำประกันชีวิต ถัดมาตัวอย่างร้อยละ 42.00 วางแผนภาษีโดยการบริจาคเงินทั่วไป เช่น วัดวาอาราม สภากาชาดไทย สถานพยาบาล สถานศึกษาของทางราชการ ในขณะที่การวางแผนภาษีโดยใช้สิทธิลดหย่อนกลุ่มลงทุน โดยตัวอย่างร้อยละ 8.80 วางแผนภาษีโดยการลงทุนในกองทุน LTF / RMF อีกทั้งตัวอย่างร้อยละ 23.25 นำส่งเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพิ่มเพราะต้องการสิทธิลดหย่อนทางภาษี และยังพบว่าตัวอย่างร้อยละ 14.20 วางแผนภาษีโดยใช้สิทธิลดหย่อนกลุ่มกระแต้นเศรษฐกิจตามมาตรการภาครัฐ สุดท้ายตัวอย่างร้อยละ 3.50 วางแผนภาษีโดยการบริจาคเงินทั่วไป เช่น วัดวาอาราม สภากาชาดไทย สถานพยาบาล สถานศึกษาของ ทางราชการ ร่วมกับการบริจาคเงินเพื่อการศึกษา การกีฬา เพื่อพัฒนาสังคม ที่สามารถหักลดหย่อนได้ 2 เท่า

7.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

7.4.1 สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการกองทัพบกในส่วนกองบัญชาการกองทัพบกที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันโดยสรุปได้ตามตารางการทดสอบสมมติฐานที่ 1
 ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

ตัวแปรอิสระ	การวางแผนภาษี					ลดหย่อนกลุ่ม กระแต้น เศรษฐกิจ	แยกยื่น หรือ ยื่นรวม
	โดยการคำนวณ ภาษีส่วหน้า	สิทธิลดหย่อน กลุ่มประกัน	สิทธิลดหย่อน กลุ่มลงทุน	สิทธิลดหย่อน กลุ่มบริจาค	ลดหย่อนกลุ่ม		
เพศ		✓			✓		✓
อายุ	✓	✓	✓				✓
ระดับชั้นยศ				✓			
การศึกษา		✓	✓				✓
สถานภาพ	✓	✓			✓		✓
รายได้ต่อเดือน	✓	✓	✓	✓	✓		✓

หมายเหตุ ✓ มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

7.4.2 ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบกในส่วกองบัญชาการกองทัพบกพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย และการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีเงินได้ ซึ่งระดับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง – มาก มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีโดยการคำนวณภาษีส่วหน้าทุกต้นปีเพื่อต้องการทราบยอดภาษีที่ต้องเสียคร่าว ๆ และพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจทั้ง 2 ระดับ มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีโดยใช้สิทธิลดหย่อนกลุ่มประกัน ซึ่งให้ความสำคัญในระดับต่ำ สูง เท่ากัน โดยไม่ทำประกันชีวิต

8. อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีผลต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกองทัพบกในส่วกองบัญชาการกองทัพบก ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรอภิปรายดังนี้

8.1 ระดับความรู้ความเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 3 ด้านพบว่า ตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหักลดหย่อน โดยพบว่าส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการยื่นแบบ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพงศ์ สิทธิชัย (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากร คือ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร

ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหักลดหย่อน ส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง 1) การหักลดหย่อนค่าเลี้ยงดูบิดา มารดา ซึ่งบิดามารดาต้องมีเงินได้ไม่เกินปีละ 30,000 บาท 2) การหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัยตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินปีละ 100,000 บาท 3) การลดหย่อนค่าเบี้ยประกันชีวิตที่มีระยะเวลาคุ้มครอง 10 ปี ขึ้นไป ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินปีละ 100,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภลัย เทพขาว (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้เสียภาษีต่อการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอเมืองเชียงใหม่ และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด.91 มีรายการที่สามารถนำมาหักเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่ไม่ได้นำรายการนั้นมาหักเป็นค่าลดหย่อน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิตนาถ เย็นทรัพย์ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้มีเงินได้ประเภทเงินเดือน ู้เพียงใด คิดอย่างไร และพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งยังไม่ทราบว่า การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การหักค่าใช้จ่าย การหัก

ลดหย่อนเพื่อการประกันชีวิต การหักลดหย่อนสำหรับบุตร แหล่งข้อมูลทางกฎหมายภาษีอากร การหักภาษี ณ ที่จ่าย อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การยื่นแบบเสียภาษี บทกำหนดโทษ และการลดหย่อนให้บิดามารดา

ผลการศึกษายังพบว่า ตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในปานกลาง คือ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย และการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสมร สังข์เมฆ (2553) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัด ภูเก็ต และ พนินดาณ เย็นทรัพย์ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้ บุคคล ธรรมดาของผู้มีเงินได้ประเภทเงินเดือน 2550 และ ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความ เข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

8.2 การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการศึกษาการวางแผนภาษีทั้งหมด 6 ด้าน ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวอย่าง มากกว่าร้อยละ 50 ตัวอย่างมีการวางแผนภาษีจากการคำนวณการเสียภาษีล่วงหน้าเพื่อต้องการ ทราบยอดภาษีที่ต้องเสียคร่าว ๆ และจะแจ้งรายการลดหย่อนเมื่อมีรายการลดหย่อนเพิ่มขึ้น รวมถึง แจ้งรายการลดหย่อนใหม่ทุกต้นปีให้การเงินหน่วยเพื่อคำนวณและหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ส่วนผู้ สมรสแล้วส่วนใหญ่วางแผนภาษีโดยการแยกยื่นภาษี รองลงมาคือ ตัวอย่างร้อยละ 43.00 มีการ วางแผนภาษีโดยการทำประกันชีวิต ถัดมาตัวอย่างร้อยละ 42.00 วางแผนภาษีโดยการบริจาคเงิน ทั่วไป

8.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า การวางแผนภาษีของเพศชายทำประกันชีวิต แบบบำนาญ และทำประกันทั้งสองแบบ ในขณะที่เพศหญิงทำประกันแบบบำนาญเท่านั้น เพศชาย ส่วนใหญ่ไม่บริจาคเงิน ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปแจ้งรายการลดหย่อนทุกครั้งตอนต้นปี และแจ้งเมื่อ มีรายการลดหย่อนเพิ่ม ผู้ที่มีอายุ 31 ขึ้นไป ไม่ทำประกันชีวิต ในขณะที่ผู้มีอายุระหว่าง 18-30 ปี ทำประกันชีวิตแบบทั่วไป ผู้มีอายุระหว่าง 18-30 ปี ลงทุนในกองทุน LTF หรือ RMF มากที่สุด ในขณะที่ผู้มีอายุ 41-50 ปี ลงทุนในกองทุน กองทุน LTF หรือ RMF น้อยที่สุด ผู้มีอายุ 31-40 ปี นำส่งเงินเพิ่มเข้า กบข.เนื่องจากต้องการใช้สิทธิลดหย่อนทางภาษีมากที่สุด ผู้มีอายุ 31 ปี ขึ้น ไป ส่วนใหญ่สมรสและแยกยื่นภาษี ข้าราชการชั้นสัญญาบัตร มีการวางแผนภาษีโดยการบริจาค เงินที่สามารถหักลดหย่อนได้ 2 เท่า ในขณะที่ข้าราชการชั้นต่ำกว่าสัญญาบัตรไม่มีการบริจาคเงินที่ สามารถหักลดหย่อนได้ 2 เท่า ผู้มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการทำประกันชีวิตโดยมีจุดประสงค์ เพื่อการลดหย่อนภาษี และวางแผนภาษีโดยการทำประกันชีวิตแบบทั่วไป ในขณะที่ผู้มีการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี ไม่ทำประกันชีวิต ผู้มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญา ตรีลงทุนในกองทุน LTF หรือ RMF มากที่สุด ผู้มีสถานภาพหม้าย/หย่า มีการวางแผนภาษีโดยทำ ประกันชีวิตน้อยที่สุด ผู้มีสถานะสมรสมีการทำประกันชีวิตให้คู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ โดยมีจุดประสงค์

เพื่อลดหย่อนภาษี ในขณะที่ผู้มีสถานะโสด และสมรส ส่วนหนึ่งทำประกันชีวิตที่มีจุดประสงค์เพื่อการลดหย่อนภาษี ผู้มีสถานะโสด และ สมรส มีการวางแผนภาษีด้วยการบริจาคเงินที่สามารถหักลดหย่อนได้ 2 เท่า ในขณะที่ผู้สมรสที่เสียภาษีส่วนใหญ่แยกยื่นภาษี ในขณะที่ผู้มีสถานะโสด หม้าย/หย่าไม่ต้องคำนึงถึงการแยกยื่นหรือยื่น ผู้มีรายได้ 30,001 – 45,000 บาท และมากกว่า 45,000 บาท ต่อเดือน จะแจ้งรายการลดหย่อนให้การเงินหน่วยทุกต้นปีและแจ้งเมื่อมีรายการลดหย่อนเพิ่มขึ้น ผู้มีเงินเดือนมากกว่า 45,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ทำประกันชีวิตที่มีจุดประสงค์ด้านสิทธิลดหย่อนภาษี และทำประกันชีวิตให้คู่สมรสที่ไม่มีเงินได้เพื่อการลดหย่อนภาษี ผู้มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 30,000 บาท และ มากกว่า 45,000 บาทต่อเดือน ลงทุนในกองทุน LTF หรือ RMF มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 30,001-45,000 บาทต่อเดือน ผู้มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 45,000 บาท วางแผนภาษีโดยบริจาคเงินทั่วไป ผู้มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 45,000 บาท ต่อเดือนส่วนใหญ่สมรสแล้วและแยกยื่นภาษี ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 30,000 บาท ส่วนใหญ่โสดจึงไม่ต้องคำนึงถึงการวางแผนภาษีในข้อนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจติพร ลิทธิพันธ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ และอาชีพ มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 3 ด้าน มีเพียงด้านเดียวที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย และการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีเงินได้ ซึ่งระดับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง – มาก มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษี โดยการคำนวณภาษีส่วงหน้าทุกต้นปีเพื่อต้องการทราบยอดภาษีที่ต้องเสียคร่าว ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ จุลวัฒน์ทะกะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานในเครือคุณาลัยกรุ๊ป พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานในเครือคุณาลัยกรุ๊ปจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์ทำงาน และรายได้ พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์ทำงาน และรายได้ไม่มีผลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากการศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตัวอย่างยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง เกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90, ภ.ง.ด.91 ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งกระทรวงการคลังขยายกำหนดเวลาให้อีก 8 วัน เรื่องกำหนดเวลา ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ซึ่งกำหนดเวลา ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีในเดือน มกราคม – มีนาคม ของปีถัดไป และเรื่องการหักลดหย่อน

2) จากผลการทดสอบสมมติฐาน 1 พบว่า ตัวอย่างที่มี อายุ 18-30 ปี และ 31-40 ปี ผู้มีสถานะโสด รวมถึงผู้มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี จำนวนเกินร้อยละ 50 ไม่มีการวางแผนภาษีโดยการคำนวณภาษีส่งหน้า หรือแม้กระทั่งไม่ทราบว่าเคยแจ้งรายการลดหย่อนให้แก่การเงินหน่วยหรือไม่ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และ ระดับปริญญาตรี ผู้มีสถานะโสด และผู้มีรายได้ต่ำกว่า เดือนละ 30,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ไม่วางแผนภาษีโดยการทำประกันชีวิต ผู้มีสถานภาพโสด หม้าย/หย่า ผู้มีเงินเดือนต่ำกว่าเดือนละ 30,000 บาท และผู้มีเงินเดือน 30,001-45,000 บาท ต่อเดือน เกินร้อยละ 50 ไม่มีการวางแผนภาษีจากการใช้สิทธิบริจาคในแต่ละปี รวมทั้งเงินเดือนทั้ง 3 ระดับ ร้อยละ 77-94 ไม่มีการใช้สิทธิลดหย่อนกลุ่มลงทุนเพื่อวางแผนภาษี

3) จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหักลดหย่อน ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ไม่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษี

ดังนั้น ดังนั้นหน่วยงานการเงิน หรือหน่วยงานในกองทัพควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้ หรือทำเป็นเอกสารเพื่อกระตุ้นการรับรู้สิทธิการหักลดหย่อนของการทำประกันชีวิตสิทธิในการลดหย่อนภาษีของการบริจาคเงิน สิทธิลดหย่อนทางภาษีจากการลงทุน ควรมีจัดกิจกรรมสัมมนา อบรม หรือทำคู่มือ พร้อมคำอธิบาย รวมถึงเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แก่ข้าราชการ เพื่อให้ข้าราชการกองทัพปกครองตระหนักถึงสิทธิทางภาษีที่มีอยู่ และเพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการในกองทัพมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จนกระทั่งสามารถนำไปต่อยอดการวางแผนภาษีส่วนบุคคล เพื่อเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และไม่ต้องขอคืนภาษี หรือเสียภาษีเพิ่มเติมเป็นจำนวนมากเมื่อสิ้นปี

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในแนวลึกขึ้น เช่น การสัมภาษณ์
- 2) ควรมีการวิจัยในกลุ่มตัวอย่าง จากส่วนราชการอื่น ในต่างจังหวัดเพื่อเติม เพื่อต่อยอดหรือเปรียบเทียบข้อมูลกับงานวิจัยนี้
- 3) ควรมีการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการกองทัพบก ในสายงานที่ต่างกัน เพื่อนำมาเปรียบเทียบ ความรู้ความเข้าใจ และการวางแผนภาษีของแต่ละสายงาน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร (2562)

สุเทพ พงษ์พิทักษ์. (2541). การวางแผนภาษีอากร. กรุงเทพฯ : สำนักงานชิตา ทนายความ
บัญชีและธุรกิจ

ชัยสิทธิ์ ตรีชูธรรม. (2553). การวางแผนภาษีอากร. กรุงเทพฯ : สถาบัน T.Training Center

อมรศักดิ์ พงศ์พศุดม. (2556). กลยุทธ์การวางแผนภาษีชั้นสูง กรุงเทพฯ : บริษัท ชวนพิมพ์
50 จำกัด

สมเดช โรจน์คูรีเสถียร.(2555). สูดยอดกลยุทธ์การงานแผนภาษีเงินได้นิติบุคคล กรุงเทพฯ :
บจก.ธรรมนิติ เพรส

ปรัชญา ไทยกล้า. (2544). เทคนิคการวางแผนภาษีให้ประหยัดและถูกต้อง กรุงเทพฯ :
บมจ.ซีเอ็ดยูเคชั่น

อรรธรณ ปิรันธน์โอวาท. (2549). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์

มาโนช เวชพันธ์. (2532). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ข้าราชการประจำ : ศึกษา
เปรียบเทียบ ข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ.เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร, กรุงเทพฯ.

อักษร สวัสดิ์. (2542). ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

นวรรตน์ พัฒโนทัย. (2555). ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บุญริสาก์ สุจันทร. (2555). การรับรู้ด้านความรู้ความเข้าใจต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม
ในอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมสรรพากร (2558). ประวัติการจัดเก็บภาษี สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2562

จาก <https://www.rd.go.th/publish/3460.0.html>

<https://www.rd.go.th/publish/3456.0.html>

<https://www.rd.go.th/publish/3455.0.html>

<https://www.rd.go.th/publish/3454.0.html>

ระบบข้อมูลการใช้จ่ายภาษีภาครัฐ (2562). ผลรวมรายได้การจัดเก็บของรัฐบาล (Gross) ในปี 2562 สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2562 จาก <https://govspending.data.go.th/dashboard/5>

ระบบข้อมูลการใช้จ่ายภาษีภาครัฐ (2562). ผลการจัดเก็บรายได้ของกรมสรรพากร ในปี 2562 เทียบปี 2561 สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2562 จาก <https://govspending.data.go.th/dashboard/5>

Aom Money (2562). สรุปรายการลดหย่อนภาษีปี 2562 สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2562 จาก <https://aommoney.com/stories/news/%E0%B8%AA%E0%B8%A3/2542#k27skto843>

กรมสรรพากร (2560). ความรู้เรื่องภาษี/ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2562 จาก <https://www.rd.go.th/publish/551.0.html>

กรมบัญชีกลาง (2562). ระบบจ่ายตรงเงินเดือนของกรมบัญชีกลาง/เกี่ยวกับ Direct Payment สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2562 จาก http://epayroll.cgd.go.th/CGDREG/CGDWEB/aboutUs.jsp?set_bg=2